

Magazine

#46 21

DE FAMILIE JUSSEN

De verbindende kracht van muziek

EVA VAN GRINSVEN

doet niets op halve kracht

BAS DUISTER

trompettist NBE

JAN HASPELAGH

overstijgt het hier en nu

Eva is verslingerd aan haar instrument

Tussen de saxofoon en mij klikte het meteen

Eva van Grinsven (1981) doet niets op halve kracht. Ze is zowel letterlijk als figuurlijk een toonaangevende saxofoniste. Ze draait haar hand niet om voor kamermuziek, maar treedt ook op met grote orkesten als het Radio Filharmonisch Orkest en het Concertgebouworkest. Van klein en intiem tot groots en meeslepend. Ook maakt ze vol overtuiging deel uit van diverse projecten en ensembles, zoals het Berlage Saxophone Quartet, Sax & Stix, het Amsterdam Saxophone Orchestra en Café Dansant. Met de pianiste Helena Basilova vormt ze een duo. Graag exploreert ze nieuw repertoire. Nooit bang om op reis te gaan om Russische componisten op te zoeken, klassiek repertoire van Buah te spelen met een strijkkwartet, Franse stukken voor het voetlicht te brengen of om contemporaine muziek te ontdekken. Eva van Grinsven heeft een avontuurlijke geest, zoveel wordt duidelijk als we haar telefonisch spreken. Ook geeft ze sinds 2016 les aan het Conservatorium van Maastricht.

” ...soms moet je even weggaan om te voelen wat je echt wilt

Kunst en cultuur hebben al van jongs af aan haar interesse. Een fascinatie die altijd parallel heeft gelopen aan haar liefde voor de muziek. “Ik ben met muziek opgegroeid. Mijn vader is trombonist geweest voor Het Brabants Orkest. Dus ik heb nooit mijn ouders hoeven overtuigen of het nastreven van een muzikale carrière voor mij wel de juiste keuze was. Blij ben ik in ieder geval dat ik het zelf mocht uitzoeken, dat ze me vrij hebben gelaten. Ik begon aan het Conservatorium van Tilburg. Na een tijdje switchte ik naar de Universiteit Utrecht waar ik begon aan Taal- en Cultuurstudies. Voor mijn algemene vorming was dat zeer zeker waardevol. Toch kwam ik er gaandeweg achter dat ik niet in de wieg gelegd ben voor een wetenschappelijke loopbaan. De muziek bleef aan me trekken. Ik ging terug naar het Conservatorium. Ineens voelde het als een verademing. Soms moet je even weggaan om te voelen wat je echt wilt. Muziek dus.”

SAX EN ADAMS

Ze was al jong met muziekinstrumenten bekend. Op haar zesde begon ze op blokfluit en vanaf haar achtste stapte ze over naar viool. “Ik werd opstandig van die viool. Pas toen ik de saxofoon ontdekte vond ik mijn weg. Ik zag mijn neef en oom regelmatig saxofoon spelen in het harmonieorkest dat mijn vader dirigeerde. Dat had indruk op me gemaakt.” Lachend: “Nu moet ik eerlijk zeggen dat de populariteit van Candy Dulfer me ook wel een beetje in die richting heeft geduwd. Feit is dat het tussen mij en de saxofoon meteen klikte. Het veelzijdige, kameleontische geluid sprak en spreekt nog steeds tot mijn verbeelding. Een saxofoon benadert de menselijke stem het meest. Adolphe Sax heeft het instrument gemaakt met de bedoeling een link tussen houtblazers en koperblazers te leggen. Een saxofoon kan lieflijk, intiem fluisteren en ook hartverscheurend scheuren. Het geluidspalet is heel breed. Bij Adams kom ik al heel lang over de vloer. Ik ging er vroeger met mijn vader al naartoe. Mijn studenten stuur ik ook naar Adams. De service is goed en ze weten wat een professionele instrumentalist wil. Goede instrumenten zijn belangrijk.”

HARMONIE ALS MINI-SAMENLEVING

Buiten haar studie speelde Eva van Grinsven al vanaf haar kindertijd bij de harmonie in haar geboortedorp Berlicum. Terugblikkend beschouwt ze dat als een vormende periode. “Dat was het zeker in meerdere opzichten. Ik trok in de harmonie op met een groepje leeftijdsgenoten die ook heel fanatiek waren. Heel inspirerend. Mooi is het dat ik met die mensen nog steeds bevriend ben. Mijn liefde voor het samenspeelen is daar ontstaan. Prachtig om samen aan iets te werken en om samen iets te bereiken. Zo’n harmonie is overigens een fascinerend sociaal gebeuren. Bij mijn weten bestaat er geen andere hobby waar bij mensen tussen de veertien en tachtig jaar met vaak totaal verschillende achtergronden samen optrekken en samen muziek maken. Dat is uniek, een soort minisamenleving”

ALLROUND MUSICUS EN PERFORMER

Naar eigen zeggen heeft Eva in haar docent Arno Bornkamp in Amsterdam een belangrijk voorbeeld gevonden. “Ik ben hem dankbaar. Hij wees me de weg. Zijn enthousiasme en gedrevenheid werkten aanstekelijk. Een mentor. We zijn nog steeds bevriend en zo nu en dan werken we samen. Ik neem veel van mijn door de jaren opgedane kennis mee in mijn lessen aan het Conservatorium Maastricht. Veel respect heb ik voor de studenten. Veel van hen komen uit andere delen van de wereld om in Maastricht te studeren. Ze hebben er in ieder geval veel voor over. Ik zie het als mijn plicht om al mijn studenten te begeleiden, ze te coachen. Veelal betekent dit dat ik ze als het ware begeleid door hun adolescentie – in meerdere opzichten een enerveren-de tijd. Als docent zit ik er bovenop. Ik wil niet dat ze aanmodderen. Natuurlijk luister ik naar wat de student inbrengt, maar ik neem wel de lead, dat verwachten ze ook van mij. Muziek vraagt veel van je. De eerste twee jaar van hun Bachelor ben ik veel met ze in de weer om ze het ambacht te leren, de techniek, de beheersing. Vanaf het derde en vierde jaar wordt het qua repertoirekeus wat minder dwingend.

Dan spits ik de lessen meer toe op de student. Mijn doel is om ze te begeleiden tot allround musicus. Je moet van veel markten thuis zijn. Niet iedereen schopt het vervolgens tot Master. Dan gaat het vooral om performer te worden. Ik ben blij dat ik buiten het lesgeven ook nog altijd performer ben.”

CULTUURVERSCHILLEN

Haar jarenlange ervaring als performer komt de studenten goed van pas. “Ja, het is gunstig voor de studenten dat ik niet iemand ben die uit boekjes lesgeeft. Ik kan ze iets meegeven uit de praktijk. Je kunt ze leren hoe je op het juiste moment piekt. Dat gebeurt niet zomaar. Zoiets vergt een grondige voorbereiding. Omgaan met zenuwen is ook zo’n thema. Het hele spectrum van de beroepspraktijk komt aan bod. Ik had het in zekere zin in mijn tijd gemakkelijker. De wereld was toen overzichtelijker. Mijn wereld werd enkel groter door de masterclasses die ik volgde of de cd’s die ik kocht. Tegenwoordig is er een overkill te vinden op internet aan opnamen en video’s, er is zoveel dat je bijna verzuipt. Ik zie het ook als mijn taak om mijn studenten door dit overvolle oerwoud te loodsen en ze te leren wat echt kwaliteit heeft.”

Cultuurverschillen hebben haar interesse. Niet enkel op het Conservatorium, waar ze de studenten de verschillende scholen (onder andere de Japanse, Franse en Nederlandse) qua spelstijl leert onderscheiden, maar ook in haar eigen repertoire als uitvoerend musicus. “Diversiteit spreekt me aan. Altijd heb ik een soort fascinatie gehad voor de diepe melancholie die uit sommige Russische composities spreekt. Ik zoek naar composities waarin de diepere lagen van de melancholie, het verdriet, maar ook de vreugde verborgen zitten. Met diverse ensembles ga ik op zoek naar fascinerende gebieden. Zo blijft het altijd spannend. Binnen het Berlage Saxophone Quartet zoeken we bijvoorbeeld altijd naar dwarsverbanden met andere kunstvormen. Het integreren van kunstdisciplines in de muziek is boeiend.”

REIZEN EN DE NATUUR

Eva van Grinsven leidt een druk bestaan. Wie veelzijdig is en gedreven, moet hard werken. Tochervaart zij haar bestaan niet enkel als hard werk. “Mijn werk voelt heel natuurlijk. Met andere mensen muziek maken of studenten in de muziek op gang helpen geeft energie.” Ook in haar thuis-situatie klinkt er vaak een andere saxofoon. Namelijk die van haar man, Lars Niederstrasser. Met hem speelt ze ook in het Berlage Saxophone Quartet. Is dat niet wat veel saxofoon? Lachend: “We wonen nu weer in Berlicum. Gelukkig hebben we hier meer ruimte dan in Amsterdam waar ik de laatste zestien jaar heb gewoond. Ik hoef mijn man nu niet meer elke dag te horen studeren. We hebben meer ruimte, mooi in het groen. We hebben samen een dochter-tje van drie en een half, Ella. Om mijn hoofd rust te geven doe ik aan yoga en wandel ik graag. Ook zijn we verzet op reizen. Met name de schoonheid – en het eten niet te vergeten – van Italië spreekt ons zeer aan. Verder houd ik van de Griekse eilanden en ook Spanje met interessante en gezellige steden als Valencia, Barcelona en Madrid is boeiend. Zo’n twee keer per jaar gaan we ook naar Frankrijk waar de ouders van Lars een huisje hebben in Bretagne. Prachtig om daar bij die woeste zee, het strand en de rotsen te relativiseren en na te denken over het leven en de natuur.”

ACADEMY

Denkt ze ook wel eens na over een leven zonder het podium? “Eigenlijk niet. Ik hoop dat ik hier nog jaren mee door kan gaan. Ik ben nog jong en het voordeel van veel saxofonisten is dat ze vaak nog op hele hoge leeftijd kunnen spelen. Neem iemand als Sigurd Räscher. Die is tot op hoge leeftijd doorgegaan. Net zo belangrijk vind ik het om jonge mensen te blijven bereiken en ze enthousiast te maken voor dit geweldige instrument. Met ons Berlage Saxophone Quartet hebben we een zogenaamde Saxophone Academy opgezet. Hiermee willen we een brug slaan tussen amateurs en het Conservatorium. We willen de drempel wegnemen en proberen meer aanwas te vinden voor de saxofoon. Mensen triggeren. Jonge spelers aantrekken en ze enthousiasmeren, zodat ze naar het Conservatorium gaan om professional te worden. Ik kan alleen maar zeggen: het loont de moeite.” |

